

RUMI
LJUBAVNE PESME

ARETÉ
IZDAVAČKA KUĆA

Naslov originala
Deepak Chopra
THE LOVE POEMS OF RUMI

Zbirka
Divlji kalem

Za izdavača
Nina Gugleta

Glavni i odgovorni urednik
Nina Gugleta

Prevod
Ana Jovanović

Lektura i korektura
Aleksandra Dunderski

Dizajn korica i ilustracije
Olivera Indić

Štamparija
Artprint, Novi Sad

Tiraž
1000 primeraka

Izdavač
Areté, Beograd, 2021

This translation published by arrangement with Harmony Books,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC

Copyright ©1998 by Deepak Chopra, M.D.
Copyright za srpsko izdanje © Areté, 2021

RUMI
LJUBAVNE PESME

Uredio
Dipak Čopra

Prevela
Ana Jovanović

PREDGOVOR
TRI IMENA ZA LJUBAV

Mevlana Dželaludin Rumi rođen je u Balhu, u istočnom delu starog persijskog carstva, blizu današnjeg Avganistana i na rođenju dobio simbolično ime, Dželaludin – „u slavu vere”.

Kasnije će biti poznat pod još dva simbolična imena: svi, čak i njegov otac, zvali su ga Mevlana, naš učitelj, i Rumi, po Rumu, mestu njegovog duhovnog rođenja, gde je proveo svoj život.

Kao mladić, čitao je dela slavnog srednjovekovnog teologa i askete Abu Hamida el Gazalija, kao i Atara i njegov *Govor ptica*. Želeo je da se potpuno prepusti obrazovanju i postane pravnik.

Ipak, najveći uticaj na mladog Rumija imalo je prijateljstvo sa sufijskim mistikom i pesnikom Šamsom Tabrizijem, čovekom koji ga je s intelektualne potrage preusmerio na duhovnu i tako mu pomogao da postane najveći mistički pesnik svih vremena.

U svojim beskrajnim razgovorima sa Šamsom Tabrizijem, Rumi je shvatio da je ljubav jedini ispravan put do Boga i kao glavnog saputnika na tom putu izabrao je poeziju.

Iako je najveću inspiraciju pronalazio u Kuranu, o čemu svedoči njegova najpoznatija poema *Mesnevia*, poznata još i kao Kuran na persijskom, Rumi se zalagao za ravnopravnost svih religija. „Ja odlazim u muslimansku džamiju i u jevrejsku sinagogu i u hrišćansku crkvu i svugde vidim isti oltar.”

I u svom pisanju, i u svojoj ličnosti, težio je da pomiri suprotnosti. Poštovao je tradiciju, ali je uvodio novine. Kritikovao je pravila metra i rime, ali se njima perfektno služio. Isticao je mane filozofskog metoda dolaženja do zaključaka pomoću argumenata, ali ga je i sam koristio. Njegova poezija, iako naizgled veoma jednostavna u sadržaju i formi, objedinila je filozofiju i poeziju.

Filozofija ljubavi na koju se Rumi oslanja mnogo duguje Platonu i Plotinu, kao što njegov stih duguje Ataru, Sanaju i Nizamiju. Ljubav je sila koja nadahnjuje svaki Rumijev stih i upravo u tome leži tajna bezvremenosti njegove poruke: u našem univerzumu postoji jedinstvo koje jedino pomoću ljubavi možemo da shvatimo.

Osim što je inspirisala mnoge ljude, ona je izazvala i mnoga pitanja.

Kome je namenjena sva ova ljubav? Da li voljenoj osobi, Bogu ili ljubavi samoj? Svako prevođenje Rumijeve poezije je odlučivanje za jednu od ovih interpretacija, a svaki od ovih odgovora je tačan.

Rumijeva ljubav je stvarajuća i uništiteljska, često oba u isto vreme. Ona je sveprožimajuća, njom se stiže do viših nivoa sopstva i tamo, u uzvišenom, spaja sa Voljenim i sa Bogom. Ova tipična slika iz Rumijeve poezije savršeno odgovara

osnovnom principu islamske vere – tauhidu, sveprožimajućem, sveprisutnom jedinstvu sa Bogom.

Međutim, ljubav prema Bogu jeste najjača i sveobuhvatna, ali ne i jedina vrsta ljubavi. Snaga ljubavi koju osećamo u ljudskim odnosima odražava intenzitet ljubavi naše duše prema uzvišenom. Najdublji oblik ljubavi, po Rumiju, uključuje beg od sebičnih impulsa ega. Jedino padanjem u zanos i potpunim predavanjem Voljenom naša duša postiže svoju svrhu.

Kao sredstva za stizanje do zanosa, Rumi je isticao poeziju, ples, ali najviše muziku. Muzika je, za njega, ono što nam pomaže da usmerimo celo biće na uzvišeno i da to činimo sa takvom silinom da se duša istovremeno uništava i obnavlja. Muzika i ples nisu samo tonovi i pokreti, oni su svojevrsna meditacija. Iz ove ideje nastala je jedna od najznačajnijih tekovina ovog pesnika, mevlevijski red vrtećih derviša.

Zahvaljujući mnogobrojnim prevodima, Rumi je danas popularniji nego ikad. Njegove stihove možemo čuti u crkva-ma, sinagogama, zen manastirima i u pop kulturi. Za mnoge ljude sa Zapada, njegova učenja su jedan od najboljih uvoda u filozofiju i praktikovanje sufizma. Univerzalna poruka ljubavi i lakoća sa kojom ju je Rumi prenosio prošle su svaki test vremena i prostora. Zato ga i danas, posle toliko vekova čitamo i prevodimo, praveći mala hodočašća svakom novom pesmom.

Ana Jovanović

AGONIJA I EKSTAZA BOŽANSKOG NEZADOVOLJSTVA:
RUMIJEVA RASPOLOŽENJA

U vinogradu i u ružičnjaku
Čeznem da ti vidim lice
U ukusu Slasti
Čeznem da ti ljubim usne
U senkama strasti
Čeznem za tvojom ljubavlju

O! Uzvišeni Ljubavniče!
Liši me briga.
A cveće nek cveta
ushićenjem tvoga Duha.

Tako mi Boga!
Čeznem da raspustim lance svog ega

.. i izobim se v planinama i pustinji.